

**KUNTA
LIITTO**

*Onneksi on
KUNNAT!*

Digitaalinen turvallisuus kunnassa

**Miten voit toimia kuntapäättäjänä
kuntasi digitaalisen turvallisuuden
vahvana lenkkinä?**

Havaintoja kunnan luottamushenkilön työn tueksi 26.5.2025

Martti Setälä, erityisasiantuntija, digitalisaatio ja tietoyhteiskunta

Johdanto

- Digitalisaatio mahdollistaa kunnalle palveluiden järjestämisen entistä laadukkaammin ja tehokkaammin. Tavoitteita ei kuitenkaan voi saavuttaa ilman, että digipalveluiden tietoturva, kyberturva ja tietosuoja - eli *digitaalinen turvallisuus* - on varmistettu. Sitä tulee myös jatkuvasti uudistaa, koska uhkat ja ratkaisutkin kehittyvät nopeasti.
- Kuntalaisten luottamus hallintoon riippuu osin siitäkin, ovatko digipalvelut luotettavia. Luottamushenkilönä sinullakin on vastuuta niiden turvallisuuden varmistamisessa – toimit sitten valtuutettuna, kunnanhallituksessa, lautakunnissa tai kuntayhtiön hallituksessa.
- Tämä dokumentti tarjoaa johdannon aiheeseen nostamalla esiin keskeisiä näkökulmia vastuistasi ja vaikuttamisen mahdollisuuksistasi sekä antaa linkit syventäviin aineistoihin.
- Oma kuntasi osoittaa sinulle luottamushenkilönä digitaalisen turvallisuuden ohjeita ja velvoitteita. Ne kannattaa opiskella ja ottaa haltuun ensimmäisenä.
- Suosittelemme, että kävisit sitten läpi tämän dokumentin (kesto n. 10-15 min) sekä ajan salliessa Digi- ja väestötietoviraston koulutuksen: [Digiturvallisuus kuntien luottamus-henkilöille](#) (kesto n. 30-60 min). Lisää aineistosuosituksia löytyy dokumentin lopusta.

Digiturva kehittyy pitkäjänteisellä perustyöllä ja yhdessä tekemällä 1/2

- Kunnan digiturvan perustuksia tulee rakentaa pitkäjänteisesti ja järjestelmällisesti.
 - Kehittämisen tulee perustua tietoon ja ymmärrykseen kunnan omasta ja ulkoisesta digitaalisesta toimintaympäristöstä.
 - Kunnan tulee organisoida tarkoituksenmukaisesti digiturvan vastuut, ohjeet, koulutukset, työvälineet ja valvonta.
 - Vaikuttavien digiturvatoimenpiteiden määrittäminen vaatii tiedon luokittelua, kriittisten palveluiden ja aineistojen tunnistamista sekä riskien arviointia ja hallintaa koko tietojen käsittelyn elinkaaren ajan.
 - Digiturvan varmistamiseen tarvitaan riittävät tekniset ja hallinnolliset ratkaisut.
 - Tietojen hallittu julkaisu on tärkeä osa digiturvaa.
- Hankintaprosessi on olennainen digiturvan varmistamisessa.
 - Hankintaehdoissa ja sopimuksissa tulee huomioida digiturvan vaatimukset riittävällä tavalla ja täsmentää, miten palveluiden vaatimustenmukaisuutta valvotaan.
- Kunnalla tulee olla kykyä myös varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan eli digiturvan häiriötilanteiden hallintaan ja palautumiseen.
 - Niitä tulee harjoitella säännöllisin määräjain.

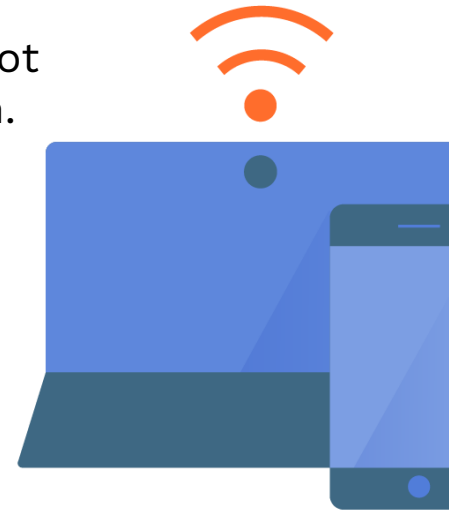
Digiturva kehittyy pitkäjänteisellä perustyöllä ja yhdessä tekemällä 2/2

- Johdon rooli korostuu digiturvan varmistamisessa.
 - Johdolle kuuluu mm. strategisten digiturvariskien käsittely, digiturvan hallintamallin hyväksyminen, jäännösriskien käsittely sekä digiturvan kokonaisuuden valvonta.
 - Johdon perimmäistä vastuuta – digiturva mukaan lukien – ei voi delegoida, vaikka operatiivinen vastuu olisi ulkoistettu kunnan ulkopuoliselle palveluntuottajalle.
 - Johdon sitoutuminen digiturvan ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä sitoutumisen selkeä osoittaminen henkilöstölle, sidosryhmille ja yhteistyökumppaneille on tärkeää.
- Digitalisaation rooli kuntien palvelutuotannossa ja toiminnassa kasvaa – samalla kasvaa tarve digiturvapanostuksille
 - Digiturvatoimenpiteiden tuottavuutta ja vaikuttavuutta tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti.
 - Vanhoja toimintamalleja ja käytäntöjä tulee tarvittaessa muuttaa, jotta panostuksia voidaan tehdä tuottavasti ja laadukkaasti.
 - Sidosryhmäyhteistyön merkitys ja tarve kasvaa kaikilla tasoilla.
 - Kuntien välinen ja kuntien sisäinen (toimintojen ja toimialojen välinen) yhteistyö on keskiössä.
 - Yhteistä kansallista ohjausta, kehittämisrahoitusta, digiturvaratkaisuja ja tukea tarvitaan.
 - Myös sitoutuneiden ja kuntia ymmärtävien palveluntuottajien rooli on tärkeä.

Toimialoilla on huomioitava tietoturvan ja tietosuojan erityiskysymyksiä 1/2

- **Sivistystoimen toimialalla** kunnan vastuulla on merkittävä määrä koululaisten ja vanhempien henkilötietoja. Niiden tietojen suojaaminen on tärkeää ja riippuu sekä kunnan omista toimintamalleista että palveluntoimittajien tietojärjestelmien turvallisuudesta.
- Tekoäly ja muut digiratkaisut tulee ottaa käyttöön opetuksessa harkiten, jotta henkilötiedot kyetään suojaamaan ja käyttäjiä voidaan ennalta opastaa ratkaisujen turvalliseen käyttöön.
- **Rakennetun ympäristön toimialan eli teknisen sektorin** kaavoitus-, rakennusvalvonta-, vesihuolto- ja infrankehittämistehtävissä tuotetaan, hallinnoidaan ja julkaistaan infraan liittyviä päätöstietoja, suunnitelmia, havainnekuvia, karttoja ja koneluettavia paikkatietoja.
- Kunnat julkaisevat rakennettuun ympäristöön liittyviä tietoja mm. nettisivuilla, tietopalveluissa ja asiakirjakaupoissa sekä jakavat kunnan tehtävissä syntyvää dataa latauspalvelujen ja teknisten rajapintojen kautta.
- Kuntien tulee järjestelmällisesti tunnistaa kriittisen infran haavoittuvat osat sekä salata ja suojata niihin liittyvät kriittiset tiedot. Datan jakelu tulee toteuttaa huolellisesti ja hallitusti

Toimialoilla on huomioitava tietoturvan ja tietosuojan erityiskysymyksiä 2/2

- **Kunnan tulee ylipäättään entistä paremmin tunnistaa ja suojata salassa pidettävät tiedot ja merkittävät kunnan vastuulla olevat henkilötietorekisterit.**
- Salassa pidon vaatimukset ja henkilötietojen suojaaminen tulee huomioida myös kunnan hankinta- ja talousdokumentaatioissa (tarjouspyynnöt, sopimukset, laskut ja talousraportit), päätöksentekodokumentaatioissa ja muissa julkaistavissa asiakirjoissa.
- Esimerkiksi kunnan turvallisuus- ja valmiusjärjestelyitä koskevat ja siten mahdollisia haavoittuvuuksia paljastavat yksityiskohtaiset tiedot tulee tunnistaa ja salata.
- Tietojen suojaamistarpeiden ja julkisuusperiaatteen noudattamisen välillä on tehtävä jatkuvasti huolellista harkintaa. Avoimuudesta tulee pitää kiinni aina kun mahdollista, ja toisaalta salaamista vaativat tiedot tulee tunnistaa ja suojata järjestelmällisesti.

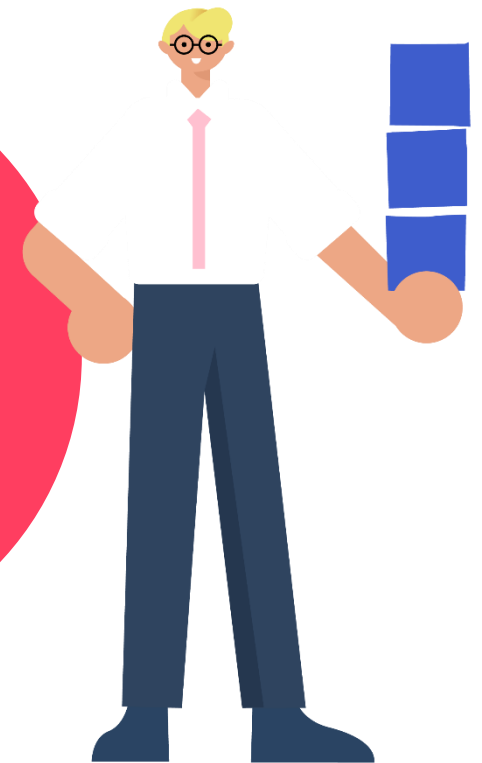

Luottamushenkilön kolme roolia kunnan digiturvan varmistajana

Luottamushenkilö
kunnan /
kuntaomisteisen
yhtiön strategian ja
ohjausjärjestelmän
sekä budjetin
hyväksyjänä ja
valvojana

Luottamushenkilö
kansallisena ja
kansainvälisenä
poliittisena
vaikuttajana

Luottamushenkilö
kuntaorganisaation
”työntekijänä”

Rooli 1: Luottamushenkilö hyväksyjänä ja valvojana 1/3

Luottamushenkilö
kunnan /
kuntaomisteisen
yhtiön strategian ja
ohjausjärjestelmän
sekä budjetin
hyväksyjänä ja
valvojana

Luottamus-
henkilö
kansallisen ja
kansain-
välisenä
poliittisena
vaikuttajana

Luottamus-
henkilö kunta-
organisaation
”työntekijänä”

- Toimiessasi **kunnanhallituksessa** voit varmistaa, että
 - digitaalisen turvallisuuden tilannekatsaus käsitellään määräajoin kunnanhallituksessa
 - merkittävät digiturvariskit huomioidaan kunnan kokonaisriskienhallinnassa
 - kunnassa on riittävä kokonaisymmärrys digiturvan tilanteesta sekä toteutuu riittävä digiturvan riskienhallinta ja valvonta
- Toimiessasi **kunnanvaltuutettuna** voit varmistaa, että
 - digitaalisen turvallisuuden tilannekatsaus käsitellään määräajoin kunnanvaltuustossa
 - kunnalla on käytettävissä tarvittavat resurssit digiturvan varmistamiseksi
 - kunta tekee kuntayhteistyötä riittävien kyvykkyyksien ja resurssien varmistamiseksi (mm. hankinnat, sidosyksikköjen omistajaohjaus, palveluntoimittajasuhteet)
- Toimiessasi **kunnan lautakunnan** jäsenenä voit varmistaa, että
 - digitaalisen turvallisuuden tilannekatsaus käsitellään määräajoin lautakunnassa
 - lautakunnan toimialalla on riittävä kokonaisymmärrys digiturvan tilanteesta sekä toteutuu riittävä digiturvan riskienhallinta ja valvonta – olennaisia henkilökistereitä voi olla lautakunnan vastuulla

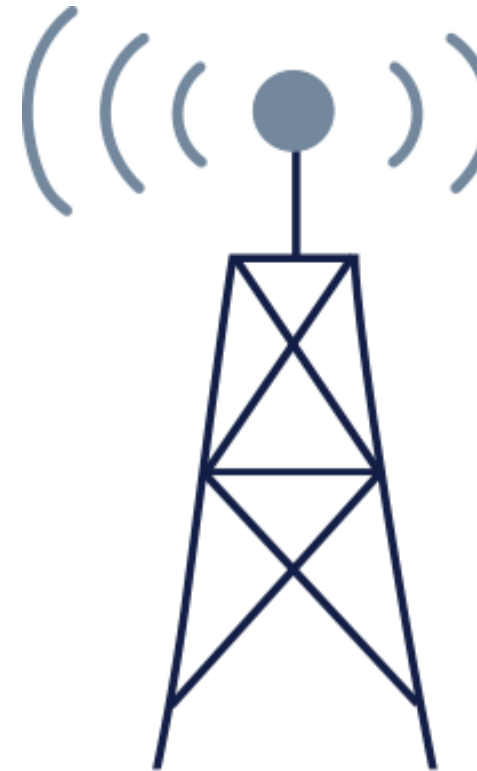
Rooli 1: Luottamushenkilö hyväksyjänä ja valvojana 2/3

Luottamushenkilö kunnan / kuntaomisteisen yhtiön strategian ja ohjausjärjestelmän sekä budjetin hyväksyjänä ja valvojana

Luottamus- henkilö kansallisena ja kansain- välisenä poliittisena vaikuttajana

Luottamus- henkilö kunta- organisaation ”työntekijänä”

- Toimiessasi **kunnan omistaman, kriittisen infrastruktuurin yhtiön** (kuten energia-, vesi- tai jätehuolto) **hallituksessa** voit varmistaa, että
 - digitaalisen turvallisuuden tilannekatsaus käsitellään määräajoin yhtiön hallituksessa
 - yhtiöllä on riittävä kokonaisymmärrys digiturvan tilanteesta sekä toteutuu riittävä digiturvan riskienhallinta ja valvonta
 - kuntasi tietoturvasta vastaava asiantuntija kertoo sinulle, kuuluuko kuntasi infrayhtiö EU:n NIS2-direktiivin soveltamisalaan (vain muutamissa suurimmista kunnista näin on) ja jos kuuluu, pyydä riittävä direktiivin edellyttämä johdon koulutus.
- Toimiessasi **kunnan tarkastuslautakunnan jäsenenä** voit varmistaa, että
 - sisäisessä valvonnassa ja sisäisissä tarkastuksissa huomioidaan digitaalinen turvallisuus tarkoituksenmukaisella tavalla (tarkastuksen kohdistaminen tietoturvaan tai tietosuojaan voi olla hyödyllinen kehittämisen väline kunnalle)
 - sisäisen tarkastuksen ja sisäisten valvonnan raporteissa salataan digiturvajärjestelyitä koskevat tiedot tarkoituksenmukaisesti

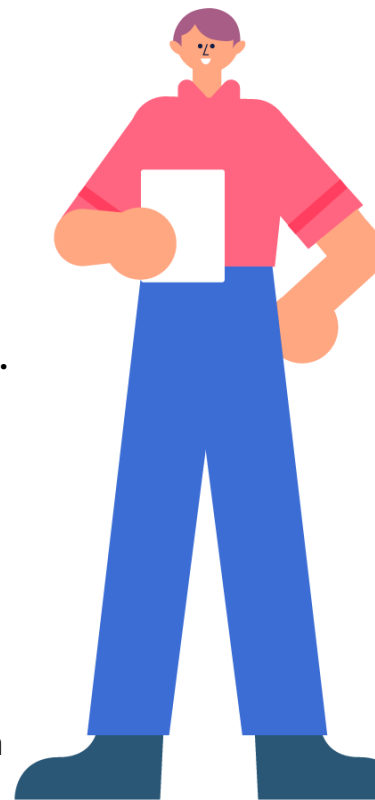
Rooli 1: Luottamushenkilö hyväksyjänä ja valvojana 3/3

Luottamushenkilö kunnan / kuntaomisteisen yhtiön strategian ja ohjausjärjestelmän sekä budjetin hyväksyjänä ja valvojana

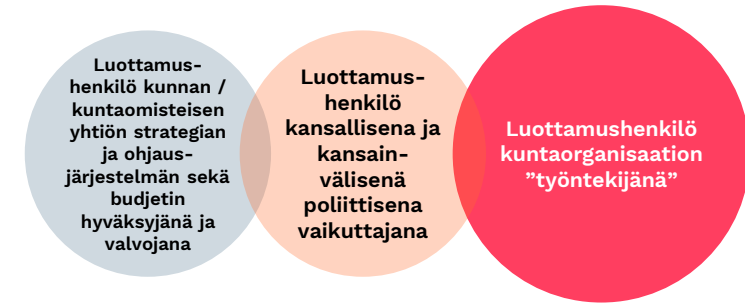
Luottamus- henkilö kansallisena ja kansain- välisenä poliittisena vaikuttajana

Luottamus- henkilö kunta- organisaation ”työntekijänä”

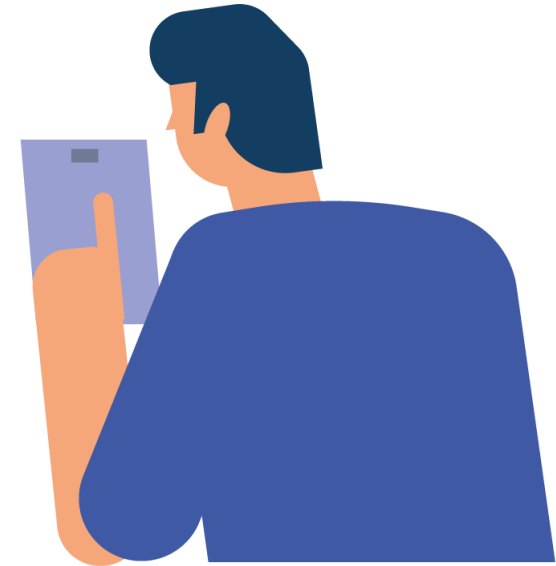
- Toimielimelle annettavan digiturvakatsauksen järkevä aikaväli riippuu kunnasta ja toimielimestä.
 - se löytynee asteikolta kerran valtuustokaudessa – kerran puolella vuodessa
 - myös tapauskohtainen tarkastelu tulee kyseeseen esim. jos digitaalinen toimintaympäristö muuttuu merkittävästi, kunta kohtaa vakavan tietoturva- tai tietosuojaloukkauksen tai käsitellään sisäisen tarkastuksen tietoturvaa tai tietosuojaa koskevaa raporttia.
- Toimielimelle annettavan digiturvakatsauksen sisältö riippuu toimielimestä ja asian luonteesta.
 - Kunnanhallitukselle tai toimialan lautakunnalle annettava katsaus voi olla yksityiskohtaisempi kuin kunnanvaltuustolle suunnattu katsaus.
 - Jos kunnassa on käynnissä merkittävä digiturvan kehittämisprojekti, voi olla tarkoituksenmukaista tarkastella hankkeen etenemistä kunnanhallituksessa tai kehittämisen kohteena olevalla toimialalla.
 - Salassa pidettäväksi luokiteltujen tietojen käsittelyä tulee välttää. Sille tuskin on tarvettakaan.
 - Luottamushenkilöiden tulisi keskittyä digiturvan osalta valvonnan tasolle kun taas viranhaltijat vastaavat käytännön operatiivisista kysymyksistä.
 - Kunnille on tarjolla tukea ja maksuttomia työkaluja digiturvan kehittämiseen ja tilannekuvan luomiseen Digi- ja väestötietovirastolta (DVV) ja Traficomın Kyberturvallisuuskeskuksesta.

Rooli 2: Luottamushenkilö kunnan ”työntekijänä”

- Toimiessasi luottamushenkilönä, voit varmistaa, että
 - tunnet oman toimintasi merkityksen kunnan tietoturvan ja tietosuojan varmistamisessa
 - olet käynyt läpi tarvittavat kunnan digiturvaan liittyvät koulutusaineistot
 - tiedät miten voit käyttää laitteita turvallisesti ja käsitellä tietoja turvallisesti niiden eheyden ja luottamuksellisuuden varmistamiseksi
 - osaat ilmoittaa kunnan tietoturvasta ja tietosuojasta vastaaville tahoille viipymättä havaitsemistasi tietoturva- ja tietosuojaloukkauksista tai tilanteista, joissa voi olla suuri riski loukkauksen tapahtumiselle.
- HUOM! Huolimaton omien laitteiden kuten läppärin ja kännykän käyttö ja kunnan tiedon käsittely voi johtaa siihen, että rikollinen tai vihamielinen valtiollinen taho pääsee murtautumaan kunnan tietojärjestelmiin tai saa muuten haltuunsa kunnan suojattavia, luottamuksellisia tietoaineistoja.

Rooli 3: Luottamushenkilö kansallisena ja kansainvälisenä poliittisena vaikuttajana

Luottamus-
henkilö kunnan /
kuntaomisteisen
yhtiön strategian
ja ohjaus-
järjestelmän sekä
budjetin
hyväksyjänä ja
valvojana

Luottamushenkilö
kansallisena ja
kansainvälisenä
poliittisena
vaikuttajana

Luottamus-
henkilö kunta-
organisaation
"työntekijänä"

- Jos olet kunnan luottamushenkilö ja toimit samalla kansallisessa tai kansainvälisessä poliittisessa päätöksenteossa, voit varmistaa, että
 - päätöksenteossa varmistetaan kuntien digiturvan ylläpidon ja kehittämisen rahoitus ja resurssit sekä huomioidaan kuntien erityispiirteet ja tarpeet
 - kuntien itsehallintoa kunnioitetaan
 - uusia säädösvaatimuksia ei aseteta kevein perustein
 - ja jos sellaisia asetetaan, kompensoidaan niistä aiheutuvat kustannukset kunnille
 - tarkoituksenmukaiselta osin rakennetaan yhteisiä kansallisia tai EU-tasoisia ratkaisuja digiturvan varmistamiseksi
 - samalla pyritään vähentämään kuntien perusteetonta hallinnollista taakkaa
 - mahdollistetaan kunnille monipuoliset kuntayhteistyön tekemisen edellytykset ja ratkaisut kuten erilaiset palveluiden järjestämisen muodot.
 - tunnistat hybrdivaikuttamisen ilmiönä, joka voi kohdistua myös kuntien toimintaan. (Ks. aineistot dokumentin lopussa.)

Lisätietoja ja aineistoja 1/2

Kuntaliitto

- [Kuntapäättäjän materiaalipankki](#)
 - [Kuntapäättäjän kokouskäsikirja](#) (tietoa kunnan päätöksentekoprosessien tietoturvasta ja tietosuojasta)
- Kuntien asiantuntijoille suunnatut, kuntapäättäjien käytettävissä olevat sisällöt
 - [Digitaalinen ja kyberturvallisuus](#)
 - [Tietosuoja](#)
 - [Kuntien digitalisaatiokartoitus 2024](#)
 - Osio 8: Digitaalinen turvallisuus, sisältää mm. tietoja digiturvakatselmointien nykytilasta kuntien eri toimielimissä
 - [Blogi: Digitaalinen turvallisuus kunnassa - havaintoja johdolle, tietohallinnolle ja toimialoille sekä sidosryhmille](#)
 - [Blogi: Kunnat hybridivaikuttamisen kohteina](#)

FCG:n kuntapäättäjäpalvelu

- Valtuutetun peruskurssi
 - Luottamushenkilön digitaidot
- Hyvä hallinto
 - Tiedonhallinta, tietosuoja ja tietoturva
- Kokouskäytännöt
 - Sähköinen kokous

FCG:n aineisto on saatavilla verkosta, jos oma kuntasi on hankkinut siihen käyttöoikeuden.

Lisätietoja ja aineistoja 2/2

Keskeinen lainsäädäntö

- Katso edeltä: *Kuntaliitto: Kuntien asiantuntijoille suunnatut, kuntapäätäjien käytettävissä olevat sisällöt* tai DVV:n ja FCG:n aineistot

Digi- ja väestötietovirasto (DVV)

- [Digitaalinen turvallisuus kuntien luottamushenkilöille –verkkokurssi](#)

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin Kyberturvallisuuskeskus

- [Kyberturvallisuus ja yrityksen hallituksen vastuu -opas](#)
- [Kyberturvallisuuden vahvistaminen suomalaisissa organisaatioissa - ohje johdolle ja asiantuntijoille](#)

Muita aineistoja

- [Sisäministeriö: Hybridiuhat ja hybridivaikuttaminen](#)
- [Valtiolla.fi: Näin hybridivaikuttaminen uhkaa yhteiskunnan resilienssiä](#)
- [Valtioneuvoston kanslia: Informaatiovaikuttamisen katsaus](#)

Yhteystiedot

Digitaalinen ja kyberturvallisuus

Martti Setälä
Erityisasiantuntija
Strategiayksikkö,
Digitalisaatio ja tietoyhteiskunta
+358 9 771 2282, +358 40 536 6350
martti.setala@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

***Onneksi on
KUNNAT!***

KUNTA
LIITTO